

Read the full book on: [10.1787/9789264190658-en](https://doi.org/10.1787/9789264190658-en)

Synergie pre lepšie vzdelávanie: medzinárodný pohľad na hodnotenie a posudzovanie

Zhrnutie v slovenčine

- Vlády a tvorcovia politiky vzdelávania sa čoraz viac zameriavajú na hodnotenie a posudzovanie študentov, učiteľov, vedúcich pracovníkov škôl a školských a vzdelávacích systémov. Slúžia ako nástroje na lepšie pochopenie, ako dobre sa študenti učia, na poskytovanie informácií o výsledkoch vzdelávania rodičom a spoločnosti všeobecne, ako aj na zlepšovanie škôl, vedení škôl a vyučovacích postupov.
- Výsledky posudzovania a hodnotenia sa stávajú rozhodujúce na stanovenie miery kvality školských systémov a na poskytnutie spätnej väzby. Cieľom tohto všetkého je pomáhať študentom prosperovať.
- Táto správa porovnáva skúsenosti 28 krajín organizácie OECD, analyzuje silné a slabé stránky rôznych prístupov a ponúka poradenstvo v oblasti politik používania hodnotenia a posudzovania na zlepšenie kvality, rovnosti a efektivity vzdelávania. Opiera sa o dôležitú štúdiu, Správu organizácie OECD o rámcoch hodnotenia a posudzovania na zlepšovanie školských výsledkov (Review on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes).

Spoločné témy

Dôvodom zvýšeného využívania hodnotenia a posudzovania je niekoľko faktorov, medzi ktoré patrí:

- zvýšená požiadavka na efektivitu, rovnosť a kvalitu vzdelávania s cieľom reagovať na ekonomické a spoločenské výzvy,
- trend vo vzdelávaní smerom k väčšej autonómii škôl, ktorý podnecuje potrebu monitorovať, ako sa školám darí,
- zdokonalenie v oblasti informačných technológií, ktoré umožňuje rozvoj posudzovania vo veľkom meradle aj posudzovania individuálnych študentov a uľahčuje zdieľanie a správu údajov,
- väčšia dôvera vo výsledky hodnotenia pre rozhodovanie založené na podkladoch.

Súčasný stav a využitie hodnotenia a posudzovania sa výrazne líšia medzi krajinami organizácie OECD, ale existujú tu isté spoločné témy:

Rozširovanie a diverzifikácia hodnotenia

Väčšina krajín organizácie OECD teraz vníma hodnotenie a posudzovanie ako prostriedky, ktoré hrajú ústrednú strategickú úlohu, a rozširuje ich využitie. Preberá sa aj komplexnejší prístup: v minulosti sa hodnotenie a posudzovanie zameriavali najmä na posudzovanie študentov, ale teraz je zameranie širšie a zahŕňa väčšie využitie externého hodnotenia škôl, hodnotenia učiteľov a vedúcich pracovníkov škôl a rozšírené využitie údajov o výkone.

Zvyšujúca sa dôležitosť ukazovateľov

Vzdelávacie systémy kladú väčší dôraz na meranie výsledkov študentov, ktoré umožňuje porovnávanie výkonu medzi jednotlivými školami a regiónmi a tiež porovnávanie v priebehu času. Väčšina krajín má dnes k dispozícii národné databázy o vzdelávaní a vydáva štatistiky a ukazovatele vzdelávania. Medzinárodné referenčné kritériá sú tiež čoraz bežnejšie a prenikajú do národných diskusií o vzdelávaní.

Rozmanité využitie výsledkov

Výsledky sa využívajú na identifikovanie oblastí, v ktorých sa školám darí dobre, a oblastí, v ktorých môže byť potrebné sa zdokonaľiť. Používajú sa aj na zachovanie zodpovednosti tvorcov politiky, vedúcich pracovníkov škôl a učiteľov. V súčasnosti napríklad mnohé krajiny publikujú národné tabuľky výsledkov škôl na použitie pre rodičov, vládnych úradníkov, médiá a iných.

Rastúca dôvera vo vzdelávacie štandardy

Mnohé krajiny teraz vytvárajú vzdelávacie štandardy na určenie, čo by mali študenti vedieť a čo by mali byť schopní zvládnuť v rôznych štádiách procesu učenia. To podnietilo monitorovanie s cieľom stanoviť, či študenti splňajú tieto štandardy.

Výzvy a smerovania

Jednotlivé krajiny majú rôzne tradície v hodnotení a posudzovaní a prijímajú rôzne prístupy. Existujú však určité jasné priority politiky:

Prijatie holistického prístupu

Rôzne súčasti posudzovania a hodnotenia by mali tvoriť koherentný celok, aby mohli dosiahnuť svoj úplný potenciál. Vďaka tomu je možné vytvárať synergie medzi jednotlivými súčasťami, vyhnúť sa duplikácii a predísť nekonzistentnosti cieľov.

Zladenie hodnotenia a posudzovania s cieľmi vzdelávania

Hodnotenie a posudzovanie by malo slúžiť cieľom vzdelávania aj učebným cieľom študentov a podporovať ich. Patria sem také aspekty, ako je zladenie s princípmi obsiahnutými v cieľoch vzdelávania, navrhovanie hodnotení a posudzovaní vhodných pre daný účel a zabezpečenie jasného pochopenia cieľov vzdelávania zástupcami škôl.

Dôraz na zdokonalenie postupov v triede

Zmyslom hodnotenia a posudzovania je zdokonalenie postupov v triede a učenia sa študentov. S týmto vedomím by mali mať všetky typy hodnotenia a posudzovania vzdelávaciu hodnotu a mali by mať praktický úžitok pre tých, ktorí sa na nich zúčastňujú, predovšetkým pre študentov a učiteľov.

Vyhýbanie sa skresleniam

Keďže systémy hodnotenia a posudzovania plnia úlohu pri zabezpečovaní zodpovednosti, môžu skresľovať, ako a čo sa študenti učia. Ak sú napríklad učitelia do veľkej miery posudzovaní na základe výsledkov štandardizovaných testov študentov, môžu „vyučovať podľa testu“, zameriavajúc sa výhradne na zručnosti, ktoré sa testujú, a venovať menej pozornosti širším potrebám rozvoja a vzdelania študentov. Dôležité je minimalizovať tieto nežiaduce vedľajšie účinky, napríklad používaním širšej škály prístupov k hodnoteniu výkonu škôl a učiteľov.

Študenti v centre pozornosti

Keďže základným cieľom hodnotenia a posudzovania je zdokonalenie vzdelávania študentov, študenti by mali byť v centre pozornosti. Mali by byť plne zaangażovaní na vzdelávaní a malo by sa im umožniť posudzovať svoj vlastný pokrok (čo je tiež kľúčovou zručnosťou z pohľadu celoživotného vzdelávania). Dôležité je tiež sledovať širšie výsledky vzdelávania vrátane rozvoja kritického myslenia, sociálnych kompetencií, zapojenia sa do procesu vzdelávania a celkovej prosperity. Tieto informácie nie sú jednoducho merateľné, čo súvisí aj so širokým rozpätím faktorov, ktoré formujú výsledky vzdelávania študentov. Z tohto dôvodu by merania výkonu mali byť široké, nie úzke, a mali by sa opierať o kvantitatívne aj kvalitatívne údaje, ako aj vysokokvalitné analýzy.

Budovanie kapacít na všetkých úrovniach

Vytvorenie efektívneho rámca hodnotenia a posudzovania si vyžaduje rozvoj kapacít na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému. Učitelia môžu napríklad potrebovať školenie v oblasti používania formatívneho posudzovania, predstavitelia škôl môžu potrebovať vylepšiť svoje zručnosti v oblasti správy údajov a riaditelia, ktorí sa často zameriavajú najmä na administratívne úlohy, môžu potrebovať posilniť svoje zručnosti v oblasti riadenia pedagógov. Okrem toho sa môže vyžadovať sústredené úsilie na rozvoj vedomostnej základne, nástrojov a usmernení na pomoc pri činnostiach hodnotenia a posudzovania.

Správa lokálnych potrieb

Rámce hodnotenia a posudzovania musia nájsť správnu rovnováhu medzi konzistentnou implementáciou centrálnych cieľov vzdelávania a adaptáciou jednotlivých potrieb regiónov, oblastí a škôl. To môže zahŕňať stanovenie národných parametrov, ale v rámci nich aj umožnenie flexibilných prístupov na naplnenie lokálnych potrieb.

Úspešný návrh, budovanie konsenzu

V záujme úspešného navrhnutia by sa mali rámce hodnotenia a posudzovania opierať o informovanú diagnostiku politiky a osvedčené postupy, ktoré si môžu vyžadovať použitie pilotných projektov a experimentov. Na úspešnú implementáciu je potrebné značné úsilie, aby sa vytvoril konsenzus medzi všetkými zainteresovanými stranami, ktoré s väčšou pravdepodobnosťou prijmú zmenu, ak pochopia jej zdôvodnenie a potenciálnu prospešnosť.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264190658-en